

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І. І. Мартиненка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ енергетики,
автоматики і енергозбереження

 В. В. Каплун
_____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри автоматики
та робототехнічних систем
ім. акад. І.І. Мартиненка,

Протокол № 37 від “21” 05 2024 р.

Завідувач кафедри

 В. П. Лисенко

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОНП Автоматизація,
комп’ютерно-інтегровані технології та
робототехніка

Гарант ОНП В.В. Коваль

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Світовий досвід методів і засобів сучасної автоматизації технологічних процесів

Галузь знань 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»

Спеціальність 174 «Автоматизація, комп’ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

Освітня програма «Автоматизація, комп’ютерно-інтегровані технології та
робототехніка»

ННІ _____ енергетики, автоматики і енергозбереження

Розробники: _____ Проф. каф., проф. Шворов С.А.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

“Світовий досвід методів і засобів сучасної автоматизації технологічних процесів” (назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»	
Освітня програма	«Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	Вибір методів та розробка засобів автоматизованого управління технологічними процесами <u>(індивідуально згідно з тематикою дипломної роботи)</u> (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні, семінарські заняття	нема	
Лабораторні заняття	30 год.	
Самостійна робота	70 год.	
Індивідуальні завдання	нема	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – вивчення методів та засобів сучасного автоматизованого управління технологічними процесами у різних галузях АПК.

Завданнями є:

- вивчення методів і моделей сучасного автоматизованого управління та оцінки їх адекватності технологічному процесу, який необхідно автоматизувати;
- вивчення сучасних засобів автоматизації специфічних технологічних процесів агропромислового комплексу (пташники, теплиці, біогазові установки тощо);
- засвоєння методики оцінки ефективності методів і засобів сучасного автоматизованого управління технологічними процесами.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій у професійній діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК6. Здатність застосовувати сучасні методи теорії автоматичного керування для розроблення автоматизованих систем управління технологічними процесами та об'єктами.

СК7. Здатність застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та цифрові технології для розв'язання складних задач і проблем автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН9. Розробляти функціональну, організаційну, технічну та інформаційну структури систем автоматизації складними технологічними та організаційнотехнічними об'єктами, розробляти програмно-технічні керуючі комплекси із застосуванням мережевих та інформаційних технологій, промислових контролерів, мехатронних компонентів, робототехнічних пристроїв, засобів людино-машинного інтерфейсу та з урахуванням технологічних умов та вимог до управління виробництвом.

ПРН14. Уміти виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити шляхи щодо їх розв'язання.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Основи автоматизованого управління технологічними процесами												
Тема 1. Загальні поняття про автоматизацію технологічних процесів	10	2		2		6						
Тема 2. Характеристика об'єктів автоматизації сільськогосподарського виробництва	10	2		2		6						
Тема 3. Біологічний об'єкт як об'єкт управління	10	2		2		6						
Тема 4. Визначення статистичних характеристик температурних збурень на об'єкт та вибір можливих стратегій природи	12	2		4		6						
Тема 5. Вибір стратегій управління та створення ключової інформації для стаціонарних ділянок температурних збурень	14	2		4		8						
Разом за змістовим модулем 1	56	10		14		32						
Модуль 2. Системи автоматизованого управління технологічними процесами												
Тема 1. Методи синтезу автоматичних систем управління	12	2		2		8						
Тема 2. Технологічні об'єкти управління в статичному і динамічному режимах роботи	10	2		2		6						
Тема 3. Автоматизація управління технологічними процесами птахоферми	14	2		4		8						
Тема 4. Автоматизація управління технологічними процесами в тваринництві	14	2		4		8						
Тема 5. Автоматизація процесів отримання біогазу та високоякісних добрив	14	2		4		8						
Разом за змістовим модулем 2	64	10		16		38						
Усього годин	120	10	20			90						
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	-	-	-		-	-	-	-	-		-
Усього годин	120	20	20			90						

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення статистичних характеристик випадкових процесів (процесори Excel, MathLab та ін.)	6
2	Використання пакету Simulink MATLAB для моделювання ТОУ	6
3	Моделювання системи опалення в ТОУ тваринницька ферма	6
4	Моделювання загальнообмінної вентиляції в ТОУ тваринницька ферма	6
5	Заклучна лабораторна робота за планом виконання курсової роботи (індивідуальні завдання, пов'язані із тематикою дипломних робіт студентів). Індивідуальні доповіді студентів за результатами виконання практичних робіт і моделювання. Попередній захист курсових робіт	6
Усього годин		30

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи і засоби синтезу засобів автоматизованого управління пташника як об'єкта автоматизації;	6
2	Вибір методу і синтез засобів автоматизованого управління рибогосподарської ферми;	6
3	Комп'ютерно-інтегрована система керування запірно-регулюючою арматурою водопостачання птахівничого комплексу	6
4	Методи і засоби синтезу засобів автоматизованого управління мікроклімату пташника в зимовий період	6
5	Вибір методів та удосконалення засобів системи автоматизованого управління процесом приготування і роздачі рідких кормів при відгодівлі свиней	6
6	Засоби автоматизованого управління температурно-вологісним режимом в свинарнику;	6

7	Методи і засоби синтезу засобів автоматизованого управління процесом дотримання температурного режиму зберігання яєць від виробника до споживача	8
8	Методи і засоби синтезу засобів автоматизованого управління процесом дотримання температурного режиму в інкубаторе	8
9	Управління температурним режимом в пташнику	8
10	Вибір методу та синтез засобів автоматизованого управління температурним режимом у БГУ	10
Разом		70

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних робіт.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=761&section=1>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- навчальний посібник (в електронному вигляді);
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти (в електронному вигляді).

10. Рекомендовані джерела інформації:

1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.help/zakonodavstvoukraini/1556-18>.
3. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>
4. Наукова робота за темою магістерської дисертації. Практикум. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 102 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49980/1/Naukova.pdf>
5. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
6. Хорольський, В. П. Автоматизація виробничих процесів харчових технологій: підручник, / В. П. Хорольський, Ю. М. Коренець. – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2023. – 557 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.google.com.ua> – пошуковий сайт.
2. <http://www.meta.ua> – пошуковий сайт.
3. <http://nubip.edu.ua/> – головна сторінка НУБіП України.
4. <http://nubip.edu.ua/node/1376> – кафедра автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І.Мартиненка.
5. <http://elibrary.nubip.edu.ua> – електронна наукова бібліотека НУБіП України.
6. <http://energ.nauu.kiev.ua/> – навчально-інформаційний портал ННІ енергетики і автоматики
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ.